



*Осы аударма ресми аударма
болып табылмайды*

**"АСТАНА" ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАРЖЫ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ
БІРІНШІ ИНСТАНЦИЯДАҒЫ СОТЫНДА**

22 мамыр 2024 жыл

№: AIFC-C/CFI/2024/0001 ic

«АКВА ФАКТОРИЯ» ЖШС

Талапкер

қарсы

**АОМ SDF I B.V. ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ШЕКТЕУЛІ
ЖАБЫҚ АКЦИОНЕРЛІК КОМПАНИЯСЫ**

Жауапкер

ШЕШІМ ЖӘНЕ БҰЙРЫҚ

**Сот Судьясы:
Судья Том Монтагю-Смит КС**

БҰЙРЫҚ

Талапкер (1) Судья Лорд Фолкс КС-тың 2023 жылғы 14 қарашадағы Бұйрығының күшін жою туралы; (2) 2023 жылғы 18 қазандағы төрелік шешімнің күшін жою туралы; және (3) төрелікте қарсы талапты қарау туралы берген Талап арызды алғаннан **КЕЙІН**;

ЖӘНЕ Судья Лорд Фолкс КС-тың 2023 жылғы 14 қарашадағы Бұйрығының күшін жою жөнінде Бұйрық шығару туралы өтініш беру мерзімін ұзарту туралы Талапкердің өтінішін алғаннан **КЕЙІН**;

ЖӘНЕ Тараптардың өкілдерін тыңдағаннан кейін;

БҰЙЫРЫЛАДЫ:

1. Талапкердің өтініші бойынша Судья Лорд Фокс КС-тың 2023 жылғы 14 қарашадағы Бұйрығының күшін жою туралы өтініш беру мерзімі 2024 жылғы 15 қаңтарға дейін ұзартылды.
2. Талапкердің талабы қабылданылмайды.
3. Тараптар шығыстар және кез-келген туындайтын мәселелер бойынша арыздарды 2024 жылғы 29 мамырда Астана қ. уақыты бойынша сағат 18:00-ге дейін беруі тиіс.

ШЕШІМ

A. Кіріспе

1. Осы талап қою арқылы Талапкер АХҚО Халықаралық төрелік орталығының Қағидаларына сәйкес шығарылған 2023 жылғы 18 қазандағы төрелік шешімнің ("**Шешім**") күшін жоюды сұрайды. Талапкердің негізгі шағымы төрешінің ұсынылмаған немесе аргументтелмеген мәселе бойынша қойылған талапты қарағанында болып табылады.
2. Негізгі дау Жауапкер Талапкерге қарыз түрінде ақшалай қаражат беруге негіз болған Келісімнен ("**Келісім**") туындайды. Талапкер негізгі қарызды төлеген, бірақ қандай да болмасын пайыздарды төлеуден бас тартқан, бұл Жауапкердің талап қоюына әкелді. Талапкер төрелікке Келісімді бұзу туралы қарсы талап берді.
3. Шешімге сәйкес, Төреші Жауапкерге жалпы алғанда 242 784 174.28 теңге, сондай-ақ 500 000 теңге көлемінде Төрешінің гонорарын ұйғарды. Талапкердің айтуынша, бұл ретте төреші берілген кредит сомасын азайтуға тараптар уағдаласты деген қорытындыны басшылыққа алды. Талапкердің айтуынша, бұл Жауапкердің төреші қараған мәселесіне қатысты емес. Төреші сонымен қатар қарсы талапты қабылдамай тастады.
4. Талапкер АХҚО Төрелік регламентінің 44(2)(A)(III) бабының мәні бойынша, төрелік шешімнің күшін ол төрелік талқылаудан тыс мәселелер бойынша шешімдерді қамтиды деген негізде жоюды сұрайды. Бұдан басқа, Талапкер Шешімге қатысты бірқатар басқа

да сындарды айтады. Талапкер сондай-ақ осы Соттан төрелік қарсы талап қою бойынша оның пайдасына шешім қабылдауды және Келісімді бұзу туралы бұйрық шығаруды сұрайды.

5. Жауапкер сот ісіне қарсылық білдіріп отыр. Жауапкердің пікірінше, талап қою іс жүзінде Шешімді мәні бойынша сынау болып табылады.

В. Алдыңғы жағдай

6. 2020 жылдың 15 желтоқсанында Талапкер мен Жауапкер келісім жасасты.
7. Шартта келесі ережелер болды:

1.1...

«**Пайыздар**» Шарттың 4-бабында көрсетілген мөлшерде Кредит бойынша пайыздарды білдіреді;

«**Өтеу графигі**» осы Шарттың ажырамас бөлігі болып табылатын № 1 қосымшаға сәйкес Кредиттің кезекті бөлігін және пайыздарды өтеудің кезеңділігін білдіреді;

«**Дефолт**» осы Шарттың 10-бабында аталған жағдайлардың кез-келгенінің басталуын білдіреді;

...

«**Қарыз**» Кредитор Қарыз алушыға осы Шартта айқындалған шарттармен беретін ақша қаражаты түріндегі қаржылық (кредиттік) ресурстарды білдіреді. ...

«**Қарыз сомасы**» - осы Шартқа сәйкес қарыз алушыға берілетін 2 717 964 854... теңге мөлшеріндегі ақшалай қаражат.

«**Қарыз алушының шоты**» деректемелері осы Шарттың 3.2-тармағында көрсетілген екінші деңгейдегі банкке қарыз сомасын аударуға арналған Қарыз алушының банктік шотын білдіреді. ...

2.1. Кредитор Қарыз алушыға ақшалай қаражатты мынадай мақсаттарға аударады:

- 1) Күрделі салымдар;
- 2) Айналым қаражатын толықтыру.

2.2. 2 717 964 854... теңге құрайтын жалпы қарыз сомасы Қарызды өтеу мерзіміне беріледі, ал Қарыз алушы осы Шартта және Өтеу кестесінде көзделген тәртіппен және шарттармен, осы Шарттың № 1 қосымшасына сәйкес, Қарызды және тиесілі пайыздарды уақтылы қайтаруға міндеттенеді.

...

3.1. Қарыз алушыға Қарыз сомасы Қарыз алушы мен Кепіл беруші Шарттың 3.4-тармағында көзделген талаптарды орындаған күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күнінің ішінде беріледі.

3.4. Кредитордың Қарыз беру жөніндегі міндеттемесі Қарыз алушы мен Кепіл беруші мынадай шарттарды орындағаннан кейін ғана туындайды...

...

3.6. Қарызды пайдалану мерзімі Қарыз сомасы Қарыз алушының шотына келіп түскен күннен басталады және осы Шарт бойынша бүкіл Қарыз сомасы мен Пайыздар Қарыз берушінің пайдасына түскен күнмен аяқталады.

4.1. Қарыз алушы Кредиторға осы Шарттың № 1 қосымшасында көрсетілген Өтеу кестесіне сәйкес Пайыздар төлейді. Пайыздар жылдық 8%... мөлшерлемен есептеледі (капиталдандырусыз).

4.2. Пайыздар Қарыз алушы нақты пайдаланған Кредиттің сомасына (негізгі сомаға) оны пайдалану күндерінің санына қарай есептеледі...

4.3. Қарыз алушының Пайыздарды төлеуі Кредитордың шотына аудару жолымен Өтеу кестесіне сәйкес теңгемен жүргізіледі...

...

4.5. Пайыздарды есептеу Қарыз алушы Кредитті қайтару жөніндегі өз міндеттемелерін толық орындаған күннен кейінгі күннен бастап (оның ішінде Кредитті мерзімінен бұрын өтеген жағдайда) тоқтатылады.

...

5.12. Қарыз алушы осы Шарттың 3.4-тармағында көрсетілген шарттарды орындамаған жағдайда, Шарт жасалған күннен бастап күнтізбелік 10 (он) күннің ішінде Қарыз беруші осы Шартты одан әрі орындаудан бас тартуға құқылы және осы Шарт Қарыз алушыға жазбаша хабарлама жіберу арқылы соттан тыс тәртіппен біржақты бұзыла алады.

...

6.1. Қарыз алушы Кредиттің негізгі сомасын, есептелген Пайыздарды және осы Шартқа сәйкес төлеуге жататын өзге де сомаларды толық көлемде және Өтеу кестесінде көзделген мерзімдерде қайтаруға міндеттенеді. Өтеу кестесіне Тараптар Кредит берілген күні қол қояды.

...

8.1. Қарыз алушы өзіне Кредитор алдында мынандай міндеттемелер

қабылдайды:

...

8.1.11) Дефолт болған жағдайда, алынған Кредитті төленуге тиесілі Пайыздармен қоса мерзімінен бұрын қайтару;

...

10.1. Қарыз алушының міндеттемелерін орындамауы болып Қарыз алушының осы Шарт, Кепіл шарты бойынша мынадай міндеттемелерді орындамауы немесе тиісінше орындамауы танылады;

...

10.1.9) осы Шарттың 8-бабының 8.1.6)-8.1.8), 8.1.10) тармақшаларымен, 5.3., 5.8., 5.9., 6.1. тармақтарымен, Жылжымайтын мүлік кепілі шартының 2.2.1.-2.2.3, 2.2.6., 2.2.9. тармақшаларымен, 3.1.-3.6. тармақтарымен көзделген, Жылжымалы мүлік кепілі шартының 2.2.15, - 2.2.15, 2.2.17 тармақшаларында, 3.1-3.5. тармақтарында көрсетілген, осы Шарттың 5.1.2 тармақшасында көрсетілген талапшарттарды бұзу;

...

10.2. Міндеттемелер Дефолтқа ұшыраған жағдайда Кредитор өз қалауы бойынша мынадай шараларды қолдануға құқылы:

10.2.1) есептелген Пайыздарды және осы Шарттың талаптарына сәйкес төлеуге жататын өзге де сомаларды қоса, Кредиттің барлық сомасын мерзімінен бұрын өндіріп алу;

8. 14.2 тармақта АХҚО Халықаралық төрелік орталығының ("ХТО") пайдасына төрелік келісім бар болды.
9. Келісімнің 2.4-тармағында көзделген шарттардың кем дегенде біреуін Талапкердің орындамағаны жалпыға мәлім. Бұған қарамастан, 2020 жылғы 29 желтоқсанда Жауапкер Шарттың 3.2-тармағында Қарыз алушының шоты ретінде көрсетілген шотқа 1 670 000 000 теңге мөлшеріндегі соманы аударды. Осыдан кейін, 2021 жылғы 15 қаңтарда тараптар Шарттың 1-қосымшасының ("**Қосымша**") нұсқасына қол қойды, онда қарыздың негізгі сомасы 1 670 000 000 теңге ретінде бекітіліп көрсетілген.
10. Осы күннен бастап, Талапкер Қарыз ақшасына жылдық 4% мөлшерлемемен пайыздар алды.
11. Нәтижесінде, Талапкер Қарыз шарттарын ақыры орындай алмады. Қалай болғанда да, 2023 жылдың 4 қаңтарында негізгі сома Жауапкерге қайтарылды. Талапкер есептелген пайыздарды өзіне қалдырды.
12. 2023 жылғы 28 сәуірде Жауапкер ХТО-ға төрелік талқылау туралы арыз берді. Жауапкер қарыз сомасының ол берілген кезеңдегі жалпы сомасы 242 784 174.28 теңге құрайтын пайыздарын өндіріп беруді талап етті. Төреші тағайындалды және іс бойынша мәлімдемелермен алмасу болды. Талапкер шартты бұзу және шығыстарды өндіріп алу туралы қарсы талап қою берді. Тыңдаулар 2023 жылдың 28 шілдесінде өтті, содан кейін жазбаша ұсынымдармен алмасу жүргізілді. 2023 жылғы 18 қазанда төреші Шешім шығарды.
13. Шешімде төреші тараптар бастапқыда келісілген қарыз сомасын Қосымшаға қол қою арқылы азайтуға келіскенін анықтады. Нәтижесінде Талапкерге 2020 жылғы 29 желтоқсанда 1 670 000 000 теңге сомасын аударып, Жауапкер Шарт бойынша өз міндеттемелерін орындады. Төреші қарыз мерзімі Талапкердің шотына ақша қаражаты аударылған күннен бастап есептелетінін анықтады.
14. Төреші Шарттың 10.2 тармағына сілтеме жасады, онда 10.2.1 тармақта міндеттемелер орындалмаған жағдайда, Жауапкер Кредитті және есептелген пайыздарды өтеуді жеделдетуге құқылы екені көзделген. Ол, Талапкердің өз мойындауы бойынша, 3.4.10-тармақ орындалмағандықтан, Талапкер мерзімнен кешіктірілуіне жол бергенін анықтады. Шарттың 10.1.9-тармағына байланысты бұл - міндеттемелерді орындамаумен тең.
15. Шарттың 4.2-тармағына сәйкес, пайыздар "Қарыз алушы нақты пайдаланған Кредит сомасына" есептелді. Төреші алғашқы 36 айлық жеңілдік кезеңінде пайыздар есептеліп, бірақ кейінге қалдырылды ма, әлде олар мүлдем есептелмеді ме деген дауды шешті. Ол 1-қосымшада қарастырылған пайыздар олар есептеліп, бірақ кейінге қалдырылған жағдайда ғана келісімшарттық пайыздық мөлшерлемеге сәйкес келетінін атап өтті.
16. Нәтижесінде төреші жауапкерге 242 784 174.28 теңге ұйғарды. Бұдан әрі төреші Шартты бұзу туралы қарсы талапты қабылдамады.

17. 2023 жылғы 30 қазанда Жауапкер Астана қаласының қалалық сотына төрелік шешімді мойындау және орындау туралы арызбен жүгінді. Тыңдау 2023 жылдың 8 қарашасында өтті және Сот Жауапкер осы Сотқа жүгінуі тиіс деп қаулы етті.
18. 2023 жылдың 14 қарашасында Жауапкер осы Соттан Шешімді мойындау және орындау туралы Бұйрық алды және Талапкерге оған ұйғарылған соманы төлеуге бұйрық берді ("**Атқару парағы**"). Әдеттегідей, орындау туралы бұйрық Талапкерге хабарлаусыз сұралды және алынды. Талапкерге бұйрықтың күшін жою туралы арыз беруге рұқсат етілді. Алайда оны беру мерзімі АХҚО сотының қағидаларында көзделген 14 күннен 7 күнге дейін қысқартылды.
19. Талапкер атқару парағының көшірмесін 2023 жылдың 15 қарашасында алды. 2023 жылғы 20 қарашада Талапкердің заңгерлері АХҚО сотына оның күшін жою өтініш етілген құжатты тапсырды. Бұл құжатта олар атқару парағын беру туралы арыз табысталмағанына шағымданды. Бұл процедураны дұрыс түсінбегендік. Жалпы құқықтың көптеген басқа да юрисдикцияларындағы сияқты, АХҚО соты төрелік шешімдерді мойындау және орындау туралы арыздарды хабарлаусыз беруге рұқсат етеді. Алынған бұйрық Жауапкердің жою туралы арызы бойынша орындалуға жатады және аралық кезеңде орындала алмайды.
20. Талапкер сонымен қатар Жауапкер төрелік шешімнің күшін жою туралы арыз бере алатын мерзімнің ішінде төрелік шешімді мойындауға және орындауға Соттың құқығы жоқ - бұл юрисдикцияда ол 3 ай деп айтты. Бұл да дұрыс емес және бұл мәселе тыңдаулар барысында көтерілген жоқ.
21. Талапкердің хатының қалған бөлігінде осы талап қоюда қозғалып отырған мәселелер көтерілді. Соның ішінде (а) тараптар кредитті қысқартуға келісті деп төреші қате анықтады, ал Жауапкер мұндай позицияны ұстанған жоқ және (б) төреші Келісімнің кейбір ережелері мен Қосымшалар анық емес болғанын анықтады, сондықтан оларды Жауапкерге қарсы түсіндіру керек болған еді.
22. Жауапкердің 2023 жылғы 20 қарашадағы құжаты арыз беру туралы хабарлама нысанында жасалмаған. Сонымен бірге мен оның ағылшын тіліне аударылмағанын да түсінемін. Сотқа тек кейбір ілеспе құжаттар ғана жіберілді және олардың ешқайсысы аударылмаған болды. Талапкер құжатты "талап арыздың жобасы" деп сипаттады.
23. 2023 жылдың 21 қарашасында Талапкер Сотқа орындау туралы бұйрықты да, шешімді де жою талап етіп, өзі айтқандай, "талап арыздың жобасын" жіберді.
24. 2023 жылдың 6 желтоқсанында Сот Атқарушылық іс жүргізу туралы бұйрыққа қатысты атқару парағын берді.
25. Нәтижесінде, 2024 жылдың 15 қаңтарында Талапкер осы талап арызды берді. Онда Талапкер келесі бұйрықтарды шығаруды сұрайды:
- а. Атқарушылық іс жүргізу туралы бұйрықтың күшін жою;
 - б. Төрелік шешімнің күшін жою; және
 - с. төрелікте Талапкердің қарсы талабын Шартты бұзу жолымен реттеу.

26. Талапкердің негізгі шағымы Қосымшаға қол қою арқылы Тараптар қарыз сомасын азайтуға келісті деп төрешінің қате шешім қабылдағанында болып табылады. Шынтуайтында Жауапкер ол қарыз сомасының бір бөлігінің ғана алғытөлемін төлегенін және Талапкер қалған бөлігінің алғытөлемін Шарттың орындалмаған талаптарын орындағаннан соң бірден төлеуді көздегенін айтты. Нәтижесінде, Талапкердің айтуынша, Шешімде төреліктің құзыреті шеңберінен асатын мәселелер бойынша шешімдер болды. Талапкер сонымен қатар төреші жеңілдік кезеңінде пайыздар есептеле ме, жоқ па деген мәселе Қосымша мен Шартта екіұшты түрде түсіндіріледі деп қаулы еткенін атап өтті. Нәтижесінде, Талапкердің пікірі бойынша, төреші пайыздар есептелуге жатпайтынын мойындауы тиіс еді. Басқамен қатар, Талапкер қарызды "пайдалану" үшін ол мақсатына сай қолданылуы тиіс еді деп айтады. Бұл орын алған жоқ, өйткені ол нысаналы депозиттік шотта сақталды.

27. Жауапкер талап қоюға қарсылық білдіріп отыр. Негізгі аргумент ретінде Жауапкер Талапкердің талабы 2023 жылдың 21 қарашасында аяқталған Атқарушылық іс жүргізу туралы бұйрықта белгіленген мерзімнен әлдеқайда кешірек берілгенін көрсетеді. Жауапкер сонымен қатар Талапкердің талабы тек Шешімді мәні бойынша қайта қарау туралы ұсыныс болып табылады, бұған жол беруе болмайды деп санайды.

Талапкер Тыңдауда қажет болған жағдайда мерзімді ұзартуды сұрады.

С. Мерзімді ұзарту

29. Талапкердің Атқарушылық іс жүргізу туралы бұйрықтың күшін жою туралы арызды тиісті түрде 2023 жылдың 21 қарашасы мен 2024 жылдың 15 қаңтары аралығында, яғни 8 апта ішінде бермегендігі фактісі, сөзсіз, қанағаттанарлықсыз болып табылады. Осыған қарамастан, мен мерзімді ұзартуға дайынмын.

30. Біріншіден, Атқарушылық іс жүргізу туралы бұйрықтың күшін жою туралы арыз беру мерзімі Қағидаларда көзделген 14 күнмен салыстырғанда қысқартылғанын атап өтемін. Бұл, әрине, Соттың қарауына қалады. Алайда бұл осы Соттың процедураларымен таныс емес тарапқа қосымша қысым жасайтын сыңайлы.

31. Екіншіден, аса маңыздысы, Талапкер өз талаптарының мәнін құжаттарда баяндады, олар Сотқа белгіленген мерзімде ұсынылды. Бұның маңызы зор, өйткені Талапкердің Қағидаларды әдейі бұзбағандығын және кідіріс нәтижесінде Жауапкерге аздаған зиян келтірілгенін көрсетеді.

32. Үшіншіден, мен Жауапкердің өкілінен Жауапкерге келтірілген зиянды анықтай алатын-алмайтынын сұрадым. Ол мұны істей алмады.

33. Төртіншіден, Талапкер атап көрсеткендей, төрелік шешімнің күшін жою туралы арыз берудің заңмен белгіленген мерзімі 3 ай құрайды. Бұл талап қою мерзімінде берілді. Егер талап қою қанағаттандырылса, Атқарушылық іс жүргізу туралы бұйрықтың күшін қандай да бір жолмен жою қажет болады.

34. Мұның бәрі тараптарды Сот белгілеген мерзімдерді өткізіп жіберуге шақыру емес. Бұл сондай-ақ, шешімдерді мойындау және орындау туралы бұйрықтарды тараптардың іс жүзінде елемейтін болатынына нұсқау емес. Мұндай жағдайда шығыстар түріндегі салдар туындауы әбден ықтимал. Мұндай жолға түскен тарап та шағым бере алмайды, егер оған қатысты шешімнің күшін жою туралы оның талап қоюын қарау кезеңінде мәжбүрлеп орындату шаралары қабылданатын болса. Бұл істің мән-жайларында

бұның практикалық маңызы жоқ шығар. Алайда, егер бұл маңызды болса, мен мерзімді ұзартуға дайынмын.

D. Күшін жою және мәжбүрлеп орындату - тиісті құқық

35. Сот АХҚО төрелік регламентінде көрсетілген негіздердің бірі бар болған жағдайда ғана төрелік шешімнің күшін жоя алады немесе оны орындаудан бас тарта алады. Бұл негіздер 44-бапта (Төрелік шешімнің күшін жою туралы өтінішхат) және 47-бапта (Мойындаудан немесе орындаудан бас тарту негіздері) келтірілген.
36. Осы Талап қоюды қарау кезінде мен Қазақстан Нью-Йорк конвенциясына қосылғанын және АХҚО құқығын пайдалану кезінде мен ЮНСИТРАЛ-дың Үлгілік Заңына негізделген тәсілді қолданғанымды атап өтемін. Мұндай юрисдикцияларда Соттар, әдетте, "төрелік шешімдерді орындауға артықшылық беруді" айқын көрсетеді. Мен, сондай-ақ, Соттың мұндай арызды қарау кезінде төрелік шешімді мәні бойынша қайта қарауға құқығы жоқ екеніне назар аударамын. Ол сондай-ақ төрешілерге орындалуы мүмкін емес стандарттарды ұсынбауы тиіс немесе олар әрбір пайдаланылған дәлелге немесе аргументке сілтеме жасайды деп күтпеуі керек. Талапкерге ол сілтеме жасайтын негіздің негізделген екенін дәлелдеу ауыртпалығы жүктеледі.
37. Талапкер сілтеме жасайтын нақты негіз 44(1)(2)(a)(iii) және 47(1)(a) (iii) баптарында бірдей дерлік сөйлемдермен жазылып көрсетілген:

«төрелік шешім төрелікке берілген мәселелер бойынша шешімдерді мұндай келісімде қамтылмаған мәселелер бойынша шешімдерден бөлу мүмкін болған, төрелік шешімнің төрелік келісімде қамтылмаған мәселелер бойынша шешімдер бар бөлігін ғана жою мүмкін болған жағдайларда төрелікке беру шарттарында көзделмеген немесе оған жатпайтын дауға қатысты немесе төрелікке беру шарттарының шеңберінен асатын мәселелер бойынша шешімдерді қамтиды».

38. Әдетте мен бұл негізді төрелік шешімнің мәні болып табылатын шарттар төрешіге ұсынылған-ұсынылмағаны туралы немесе төрелік келісімнің қолданылу аясына кірген-кірмегені туралы мәселе деп түсінемін. Егер тарап төрелік шешім "күтпеген жағдай" негізінде қабылданды дейтін болса, онда, бәлкім, мына негізді алға тартқан дұрыс болар: (ii) («тарап... өз түсініктемелерін ұсына алмайтын жағдайда болды...») немесе (iv) («төрелік процесс тараптардың төрелік келісіміне сәйкес келмеді»). Алайда, тараптар қандай жағдайға сілтеме жасаса да, "күтпеген жағдайды" енгізу нақты әділетсіздікке әкелгенін және істің нәтижесіне әсер еткенін (немесе, ең болмағанда, әсер етуі мүмкін екенін) дәлелдеу қажет болады. Төрелік соттың оның шешіміне мүлдем қатысы жоқ мәселе бойынша жариясыз ескертуі төрелік шешімнің күшін жоюға негіз бола алмайды.

E. Арыз

39. Талапкер іс бойынша шешім күтпеген негізде қабылданды, өйткені төреші Қосымшаға қол қою арқылы тараптар қарыздың сомасын азайтуға келіскенін анықтады деп отыр: Шешім, 76-тармақ. Шын мәнінде, Талапкер көрсетіп отырғандай, бұл Жауапкердің ісі емес еді.
40. Өзінің 2023 жылғы 3 тамыздағы ұсынымында Жауапкер былай деп мәлімдеді: «Жауапкер қарыз сомасының бір бөлігін аударды... Бұл аударым 3.4.2-тармақтың орындалған шарттарына пропорционалды түрде жүзеге асырылды... Қарыз

сомасының қалған бөлігін Жауапкер Талапкердің оның жарғылық капиталына салынатын өз қаражатының қажетті көлемін толығымен толықтырғаннан және Қарыз шартында көзделген басқа да талаптарды орындағаннан кейін аударуы тиіс болатын».

41. Сонымен, Талапкердің пікірінше, төреші тараптардың ешқайсысы дауламаған нақты позицияны ұстанды. Талапкердің пікірінше, бұл екі себеп бойынша маңызды болды. Біріншіден, қарыздың барлық сомасы депозитке енгізілгенге дейін пайыздар мүлдем есептелмеген. Екіншіден, пайыздарды міндеттемелер орындалмаған жағдайда ғана өндіріп алуға болатын еді.
42. Бұған жауап ретінде Жауапкер талаптың қалай айтылғаны мен төрешінің өз тұжырымдарын қалай сипаттағаны арасындағы айырмашылыққа қарамастан, бұл айырмашылық елеулі емес деп отыр. Сол кезде тек 1,67 млрд теңге сомасы ғана авансталатыны туралы тараптардың уағдаласқаны және Қосымшаның шарттарымен келіскені маңызды.
43. Жауапкердің пікірінше, пайыздар қарыздың барлық сомасы берілген-берілмегеніне байланыссыз есептелді. Бұл тараптардың шарттарды Қосымшада келісіп алғанымен және қалай болған жағдайда да пайыздар міндеттемелер орындалмағаннан кейін жеделдету кезінде төленуге жататын болғанымен түсіндіріледі. Міндеттемелердің орындалмауы, бұрын, тіпті ақша берілмегенге дейін де орын алған.
44. Мен Жауапкермен келісемін.
45. Төреші қарап отырған даудың мақсаттары үшін (а) тараптардың қарыз сомасы азайтылатыны туралы келісімі және (б) сол кезде қарыздың тек бір бөлігі ғана берілетіні туралы тараптардың келісімі арасында мен айтарлықтай айырмашылықты көріп отырғаным жоқ. Төрешінің алдында тұрған негізгі мәселелер бастапқы жеңілдікті кезеңде пайыздар есептелгені-есептелмегенінде және олар істің мән-жайларын ескерумен төленуге жатқаны-жатпағанында болып табылады.
46. Осы мақсаттар үшін, Жауапкер айтып отырғандай, Қосымшаның шарттарымен тараптардың келіскені маңызды.
47. Төреші Шешімнің 93-тармағында Қосымшаға қол қоя отырып, тараптар қарыз сомасына пайыздар жылына 8% мөлшерлеме бойынша, соның ішінде жеңілдікті кезең ішінде есептелетінімен келіскені туралы Жауапкердің дәлелдерін назарына алды. 96-тармақта Төреші бұл позициямен келісті. Ол Толықтыру мен Келісімнің шарттары екіұшты болғанымен, жеңілдік кезеңінен кейін есептелетін пайыздарды есептеу кезінде бұл ескерілгенін түсіндірді. Егер тараптар пайыздар есептелмейді деп келіссе, жеңілдік кезеңінен кейінгі төлемдер қолданылған пайыздық мөлшерлемені ескерумен төмендетілген болар еді. Бұл тараптар даулаған және төреші үшін ашық болған қорытынды. Тіпті оның логикасына күмәндануға негіз болса да, бұл сот қайта қарай алатын тұжырым емес.
48. Сонымен қатар, төреші шешімнің 82-тармағында атап өткендей, міндеттемелер орындалмаған жағдайда "есептелген сыйақыны қоса", кредитті төлеуді жеделдетуге Жауапкердің құқығы болды. 85-тармақта төреші Талапкер 3.4.10-тармақты орындамағанын жоққа шығармағанын атап өтті. Бұл, төрешінің пікірінше, Жауапкерге

пайыздарды өндіріп алу құқығын беретін дефолт оқиғасы болып табылады. Тағы да - бұл қорытындыларды даулауға ешқандай негіз жоқ.

49. Ауызша ұсынымдарда Талапкердің адвокаты бұл тұжырымдарды даулады. Ол 3.4.10-тармақ алдын ала шарт болып табылмайды деді. Ол кредит берілгеннен кейін орындалуы тиіс. Келісімде бұл туралы айтылмаған. Алайда, тіпті егер бұл дұрыс болса да, бұл тек қателік болуы мүмкін, оны сот түзетуге құқылы емес.
50. Талапкер сонымен қатар Келісімді дұрыс түсіндірген жағдайда, барлық сома төленгенге дейін пайыздар есептелмейтінін мәлімдеді. Келісімнің талапшарттарына және, соның ішінде оны өзгерту жөніндегі ресми талаптарға сілтеме жасала отырып, бұл аргумент талап арызда әр түрлі баяндалды. Оның үстіне, бұл аргумент - Келісім мен Қосымшаға оның көзқарасы бойынша, төрешінің пайыздар 1,67 млрд теңге төленген күннен бастап есептелді деген қорытындыға келуі қате деп айту ғана.
51. Сол сияқты, Талапкер Шешімнің 95-тармағында төреші Келісім мен Қосымшаның шарттары жеңілдік кезеңінде пайыздар есептелетін-есептелмейтініне қатысты «*бір мағыналы*» болмаған деп анықтағанына шағымданды. Талапкердің пікірінше, осы тұрғыдан төреші жеңілдік кезеңінде пайыздар есептелмейді деген қорытындыға келуі тиіс еді. Бұған ешқандай негіздер жоқ. Шарттың анық еместігі фактісі оны түсіндіру мүмкін емес дегенді білдірмейді. Оны түсіндіру мәселесі төрешінің алдына тікелей қойылды және тараптар оның шешіміне шектеледі.
52. Талапкер сонымен қатар, оның пікірінше, қарыз қаражаты оларға пайыздар есептелуі үшін "*пайдаланылмағанына*" әртүрлі себептер келтірді. Алайда, төреші ақша қаражаты пайдаланылды және қалай болғанда да пайыздар есептелуге жатады деген қорытындыға келді. Мұндай шешім, құрметке лайық болғанымен, мүлде таңқаларлық емес және төреші оны өзіне ұсынылған дәлелдерге сүйене отырып қабылдаған болуы мүмкін екені айқын болды.
53. Нәтижесінде, мен талаптың қалай тұжырымдалғаны мен төрешінің қалай айтқаны арасында айырмашылық бар екенін мойындағаныммен, ол елеулі деп санамаймын. Мен бұл шешім төрелік талқылау шеңберінен асты дегенмен келіспеймін. Егер ол осындай терминдермен тұжырымдалғанда да, мен талапкер нәтижесінде өз дәлелдерін ұсына алмады дегенмен де немесе төрелік рәсім тараптардың келісіміне сәйкес емес, басқаша жүргізілгендігімен де келіспес едім.
54. Сондықтан мен талапты қабылдамаймын.
55. Мұндай мән-жайларда Талапкердің қарсы талап бойынша жаңа шешім шығару туралы талабы туындамайды. Алайда, тіпті егер мен шешімнің күшін жоюға ниетті болған жағдайда да, бұл мен бере алатын қорғаныс құралы емес. Соттың төрелік талқылауға қатысты өкілеттіктері АХҚО төрелік регламентінің ережелерімен қатаң шектелген. Бұл Регламентпен реттелетін істерге, Регламентте көзделген жағдайларды қоспағанда, Сот араласа алмайды: 13-Регламент.
56. Менің шешіміме байланысты, менің алдын-ала пікірім шығыстар осы оқиғадан кейін орын алуы әбден мүмкін екендігінде болып табылады. Алайда мен бұл сұраққа тараптардан жауап алған жоқпын. Сондықтан мен оларға шығыстар туралы бұйрықты келісу үшін қысқа мерзім беремін, бұлай болмаған жағдайда олар 5 беттен аспайтын қысқаша ұсынымдар беріп, олармен алмасулары керек, сонда мен бұл мәселені қағаз

жүзінде шешемін. Шығыстар туралы ұсынымға шығыстарға құқығы бар деп мәлімдейтін тараптың (немесе тараптардың) шығыстар кестелері кіруі керек.

Сот қабылдады,

Судья Том Монтагю-Смит КС
Судья, АХҚО соты

Өкілдік:

Талапкер атынан заң өкілі Жанар Кенбеилова ханым өкілдік етті, Астана, Қазақстан.

Жауапкер атынан заңгер Қанат Мұқанов мырза өкілдік етті, AM SD FI B. V. Жауапкершілігі шектеулі жеке компания, Астана, Қазақстан.